

Tài liệu Hệ thống Đảm bảo chất lượng có sự tham gia (PGS)

Bản tóm tắt

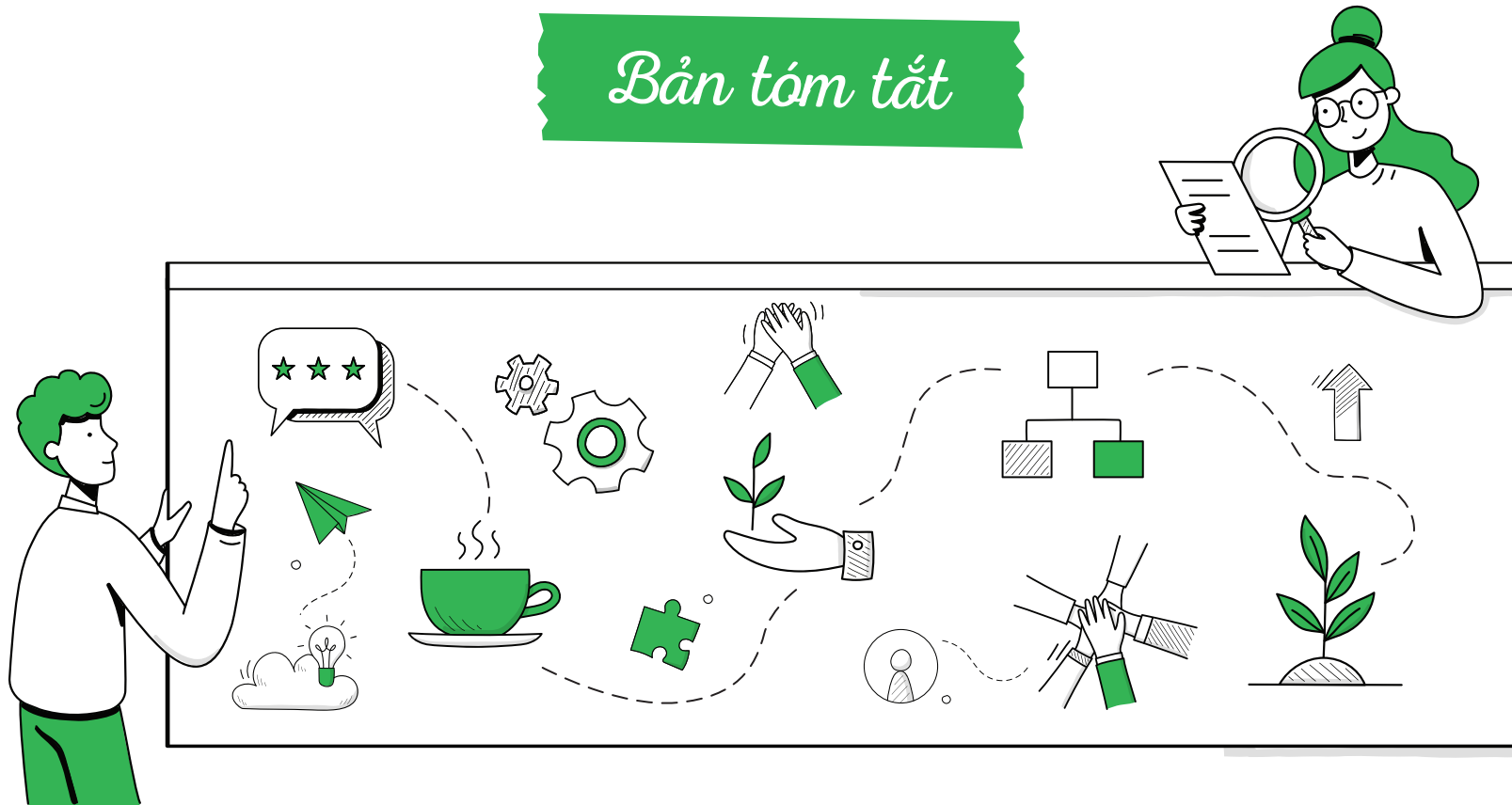
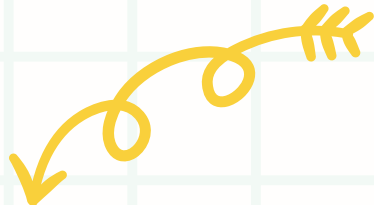
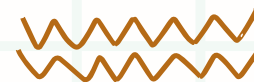

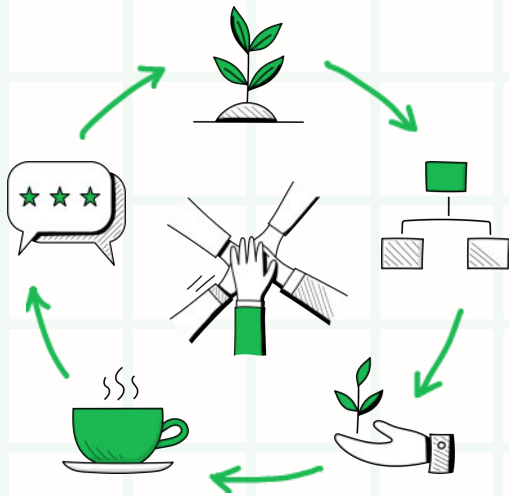
Table of Content

Định nghĩa và đặc điểm PGS	1
Nguyên tắc của PGS	2
Cấu trúc chung của hệ thống PGS	3
Cấu trúc của nhóm sản xuất	4
Cấu trúc của Liên nhóm sản xuất	5
Cấu trúc của Ban điều phối PGS	6
Chức năng của hệ thống PGS	7
Thành lập hệ thống PGS	8
Quản lý vận hành hệ thống PGS	12
Đào tạo về hệ thống PGS	16
Kiểm tra, giám sát, thanh tra hệ thống PGS	17

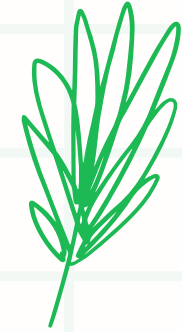
PGS

Định nghĩa

PGS là một hệ thống xác nhận chất lượng có sự tham gia của tổ chức và cá nhân liên quan trực tiếp đến quá trình sản xuất, phân phối, tiêu thụ, sử dụng sản phẩm vào các hoạt động giám sát đánh giá và đảm bảo chất lượng sản phẩm khi cung cấp cho thị trường (IFOAM, 2008). Người sản xuất được xác nhận sự tuân thủ dựa vào sự tham gia tích cực của các tác nhân và bên liên quan tham gia vào chuỗi giá trị.

Đặc điểm

PGS không phải là một tiêu chuẩn chất lượng mà là hệ thống kiểm soát chất lượng có sự tham gia trực tiếp của các bên liên quan, đặc biệt là người sản xuất và người tiêu dùng.

PGS KHÔNG phải là chứng nhận bên thứ ba nhưng có thể là sự lựa chọn khác thay thế cho hình thức này.

PGS phù hợp với thị trường nội địa, nơi tất cả các bên liên quan có thể tham gia vào quá trình kiểm soát chất lượng.

PGS xác nhận cho nhóm nông hộ, không phải cho cá nhân hộ sản xuất.

PGS có thể áp dụng được với chi phí phù hợp với nông dân sản xuất quy mô nhỏ.

PGS đáng tin cậy với người tiêu dùng khi họ được trực tiếp tham gia và làm chủ quá trình kiểm soát đảm bảo chất lượng.

1

Sự tham gia - Participation

SỰ THAM GIA là điều kiện tiên quyết để xây dựng một hệ thống PGS. Sức mạnh của hệ thống PGS phụ thuộc vào sự tham gia của các bên liên quan, càng nhiều người tham gia, sức ảnh hưởng càng lớn. Cụ thể là sự tham gia trực tiếp của các bên liên quan chính gồm: người sản xuất, người tiêu dùng, thương nhân, nhà bán lẻ, các cơ quan quản lý tại địa phương, các tổ chức NGO, vào tất cả các khâu trong quá trình vận hành hệ thống.

3

Tinh minh bạch - Transparency

TINH MINH BẠCH của hệ thống phụ thuộc vào tất cả các bên liên quan thông qua việc hiểu biết chính xác cách vận hành của hệ thống PGS, bao gồm áp dụng các quy chuẩn trong sản xuất nông nghiệp, các chỉ tiêu đảm bảo chất lượng sản phẩm, cũng như quy trình, nguyên tắc khi đưa ra các chính sách mang tính quyết định. Tinh minh bạch của hệ thống có thể được xác định bằng cách:

- Ghi chép rõ ràng, lưu trữ và minh các thông tin của hệ thống.
- Tăng cường tinh minh bạch của hệ thống thông qua chia sẻ thông tin, tham gia kiểm tra nội bộ, và tham gia vào việc ra quyết định.

4

Niềm tin - Trust

NIỀM TIN được hình thành khi các bên liên quan cùng xây dựng định hướng phát triển và đưa ra các quy định vận hành cho hệ thống PGS. Các bên liên quan khác có vai trò đảm bảo và truyền tải lan tỏa sự tin cậy đó tới người tiêu dùng. Bất kỳ quy trình nào được đưa ra cũng cần phải được thông qua bởi tất cả các bên liên quan.

2

Chung định hướng phát triển A shared vision

Các bên liên quan khi tham gia hệ thống PGS đều có mục đích khác nhau. Vì vậy, họ cần hợp tác xây dựng một **ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN CHUNG** cho cả hệ thống mà qua đó mỗi bên liên quan đều có thể đạt được mục đích của mình. Định hướng này bao gồm tất cả các nội dung về chỉ tiêu sản xuất và phương thức hoạt động của hệ thống PGS. Định hướng cần phải đáp ứng được các yêu cầu cụ thể về mục đích sản xuất và tuân thủ các quy định pháp luật, tôn trọng quyền tự chủ, văn hoá và hệ sinh thái tại địa phương.

5

Học hỏi - Learning

HỌC HỎI là nguyên tắc để phát triển bền vững của hệ thống PGS. Ngay từ khi bắt đầu thành lập hệ thống PGS, học hỏi đã được hình thành khi các bên liên quan chính làm quen, chia sẻ mục đích, kinh nghiệm để cùng hợp tác xây dựng định hướng chung. Kiến thức thu được là cơ sở để định ra các đơn vị chức năng thiết yếu trong hệ thống.

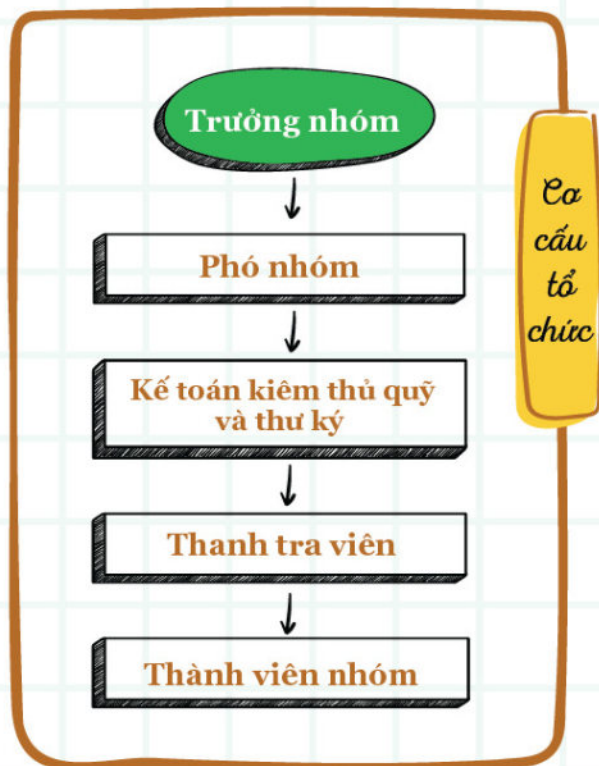
Cấu trúc chung của hệ thống PGS

Cấu trúc của hệ thống PGS bao gồm bốn 'bộ phận', mỗi bộ phận được cấu thành bởi các thành phần người tham gia khác nhau gồm:

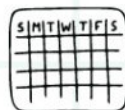

Cấu trúc của Nhóm sản xuất

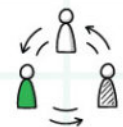
Nhóm sản xuất bao gồm ít nhất 5 hộ nông dân cá thể có đất canh tác gần nhau và thường cư trú trên cùng một địa bàn. Nhóm sản xuất sẽ thảo luận và thống nhất đưa ra cơ cấu cụ thể của nhóm.

Vai trò và nhiệm vụ

Lập kế hoạch sản xuất của nhóm

Tiến hành kiểm tra chéo định kỳ cho tất cả thành viên trong nhóm

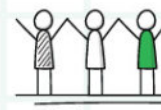
Hỗ trợ kỹ thuật và thúc đẩy thành viên trong nhóm đạt được mục đích và mục tiêu của nhóm

Đảm bảo thành viên hiểu rõ về tiêu chuẩn chất lượng và quy định của PGS

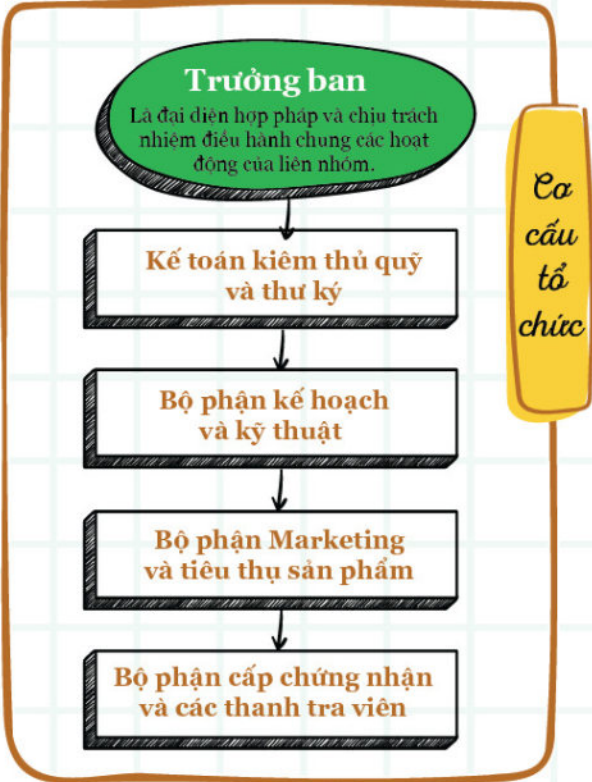
Đảm bảo sự công bằng và tránh xung đột quyền lợi giữa các thành viên

Làm cầu nối giữa hộ nông dân và liên nhóm cũng như với ban điều phối

Cấu trúc của Liên nhóm sản xuất

Liên nhóm sản xuất là tập hợp một số nhóm sản xuất ở một khu vực nhất định. Liên nhóm có thể ở dưới hình thức tổ chức của một hợp tác xã hoặc tổ hợp tác. Liên nhóm sẽ thành lập Ban đảm bảo chất lượng (hoặc tên khác tùy chọn).

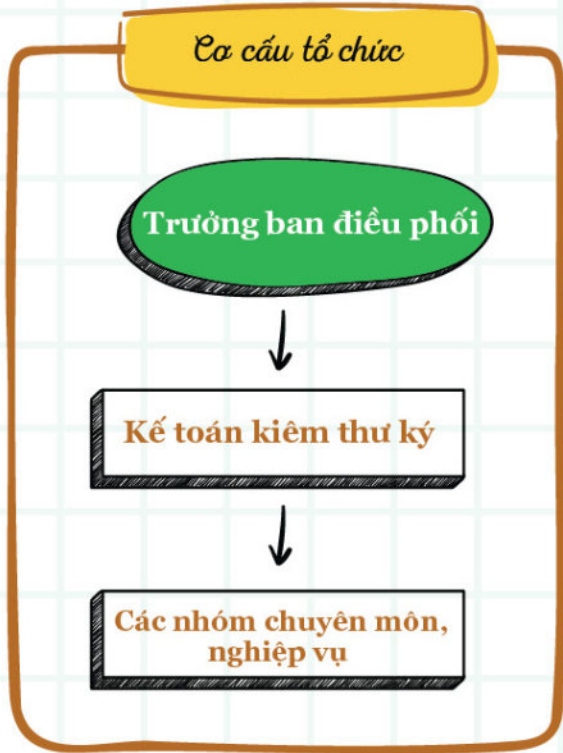

Vai trò và nhiệm vụ

Cấu trúc của Ban điều phối PGS

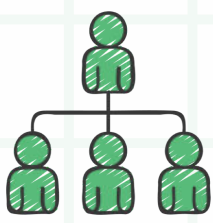
Ban điều phối PGS chịu trách nhiệm về những vấn đề lớn phổ biến trong các liên nhóm liên quan đến hệ thống PGS. Thành viên của ban điều phối là tình nguyện viên có năng lực kỹ thuật và quản lý được chọn ra từ các cuộc họp thường niên hoặc đại hội của PGS tùy theo quy định của từng hệ thống.

Chức năng hệ thống PGS

1 Quản lý và vận hành của PGS Management and coordination

- Giới thiệu hệ thống
- Cơ cấu tổ chức và chức năng nhiệm vụ
- Yêu cầu, quyền lợi và nghĩa vụ của thành viên
- Điều phối hệ thống

2 Quy định chất lượng sản phẩm Determination of product quality

- Tiêu chuẩn sản xuất và yêu cầu đầu vào cho sản xuất
- Quy định sơ chế, bao gói và truy xuất nguồn gốc

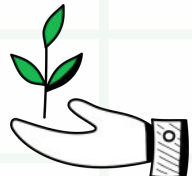

3 Thẩm tra sự tuân thủ của người sản xuất Verification of compliance

- Thanh tra, kiểm tra, và giám sát
- Chứng nhận và xử lý vi phạm
- Khiếu nại và xử lý khiếu nại
- Quy định về lưu giữ hồ sơ

4 Phát triển sự bền vững của PGS Sustainability

- Chương trình về đào tạo
- Phát triển nhận diện thương hiệu và gây quỹ

Bước 1 Đánh giá khả năng thành lập PGS

Mục đích của bước này là lựa chọn địa bàn, đối tượng sản xuất phù hợp và có tiềm năng để thành lập PGS. Để đạt được mục đích này cần triển khai các hoạt động dưới đây:

- Khảo sát và đánh giá địa bàn;
- Đánh giá tiềm năng thị trường;
- Khảo sát lựa chọn hộ/nhóm hộ nông dân có điều kiện sản xuất phù hợp với giá trị cốt lõi của sản phẩm
- Khảo sát các bên liên quan tiềm năng tại địa phương

Các bước thành lập hệ thống PGS

Bước 2 Thống nhất định hướng và mục đích chung của PGS

Mục đích của bước này là nâng cao nhận thức và hiểu biết về hệ thống PGS từ đó đi đến sự thống nhất về cách hiểu, định hướng và mục đích chung cho nông dân và các bên liên quan tham gia vào thiết lập PGS thông qua các hoạt động:

- Tổ chức họp với nông dân và các bên liên quan ở địa phương để giới thiệu về PGS;
- Thảo luận về nhu cầu và yêu cầu của người tiêu dùng hiện tại và tiềm năng, cơ hội và thách thức cho sản phẩm của tổ chức nông dân và sản phẩm sẽ được chứng nhận PGS khi tiếp cận thị trường sẵn có và thị trường tiềm năng;
- Thảo luận về hiện trạng và tiềm năng sản xuất, chất lượng sản phẩm và giá cả hiện tại, nhận thức về lợi ích mà chứng nhận PGS có thể mang lại;
- Thảo luận để có cách hiểu chung về hệ thống PGS và xác định định hướng và mục đích chung;
- Dự kiến thành phần tham gia PGS phù hợp với tình hình địa phương.

Bước 3: Xác định cơ cấu tổ chức của PGS

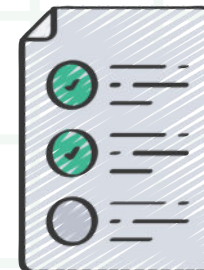
Mục đích của bước này là đưa ra được cơ cấu tổ chức của hệ thống PGS với phân công các nhiệm vụ cụ thể dựa trên chức năng đã được xác định bởi các bên liên quan thông qua:

- Xác định và có được sự đồng ý tham gia của tất cả các bên liên quan;
- Xác định hộ nông dân muốn tham gia và thành lập các nhóm sản xuất;
- Thành lập liên nhóm và Ban đảm bảo chất lượng
- Thành lập nhóm điều phối

Bước 4: Văn bản hóa phương thức vận hành PGS:

Mục đích của bước này là cùng nhau xây dựng những quy định liên quan để giúp các bên tham gia vận hành hệ thống PGS hiểu đúng và thực hành chính xác yêu cầu đề ra, tránh nhầm lẫn, sai phạm thông qua:

- Xây dựng hệ thống văn bản bao gồm danh sách các đầu mục, chỉ mục rõ ràng, cụ thể;
- Xây dựng phương pháp lưu trữ dữ liệu (tài liệu truyền thông, tài liệu số hoá);
- Xây dựng phương pháp truy cập dữ liệu đối với từng loại hình dữ liệu;
- Lưu trữ, ghi chép và cập nhật thường xuyên các văn bản về chính sách, quy định cũng như các hoạt động đang diễn ra của hệ thống.

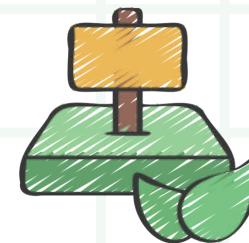

Bước 5: Đào tạo cho Hệ thống PGS

Có hai nhóm đối tượng chính trong chương trình đào tạo cho hệ thống PGS: (1) nông dân và nhóm sản xuất, (2) liên nhóm và Ban điều phối.

Mục đích của bước này là giúp:

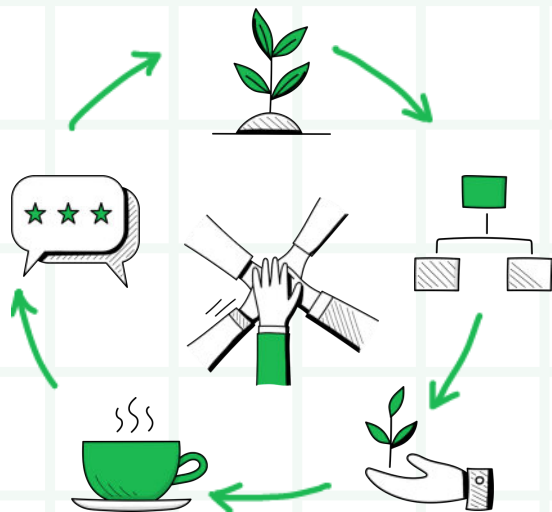
- Giúp Nông hộ và Nhóm sản xuất hiểu rõ về các tiêu chuẩn chất lượng được áp dụng đối với các sản phẩm PGS đã được giải thích ở trên;
- Liên nhóm và ban điều phối hiểu được và áp dụng hiệu quả tiến trình thành lập và vận hành PGS, có kỹ năng xử lý các vấn đề trong quá trình điều hành, điều phối tốt hoạt động PGS để đưa hệ thống phát triển bền vững;
- Hệ thống PGS có được môi trường học hỏi trao đổi và cập nhật kiến thức không ngừng, cơ sở cho xây dựng niềm tin vững chắc và sự phát triển bền vững.

Bước 6: Thanh tra, giám sát và chứng nhận sản phẩm

Mục đích của việc thanh tra giám sát là hỗ trợ các bên liên quan trong hệ thống PGS và nắm bắt được tình hình của nhóm nông dân, người sản xuất kịp thời hỗ trợ khi nhóm cần giúp đỡ, đồng thời cũng giúp cho các nhóm nông dân sửa chữa, uốn nắn khi làm sai quy trình thông qua:

- Xây dựng quy trình tiếp nhận thông tin cho nhóm hộ nông dân, liên nhóm, nhóm điều phối;
- Xây dựng bộ tiêu chuẩn cho sản phẩm đạt chứng nhận, và hình thức cấp chứng chỉ cho Nhóm sản xuất;
- Quy định thời gian phương pháp kiểm tra, thanh tra, phương pháp đánh giá, xác định tiêu chuẩn chất lượng đạt hay chưa đạt;
- Định rõ các trường hợp vi phạm và đưa ra phương án xử lý sai phạm;
- Tiến hành thanh tra, giám sát định kỳ.

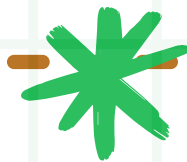

Bước 7: Truy xuất nguồn gốc sản phẩm

Mục đích của bước này là phát triển thương hiệu thông qua logo, nhãn nhận diện một cách tốt nhất để giới thiệu sản phẩm đến với khách hàng thông qua:

- Xác định nội dung và hình ảnh cần thể hiện trên logo, nhãn nhận diện;
- Liệt kê danh mục sản phẩm cần phát triển (logo, bao bì, nhãn dán...);
- Xây dựng bộ quy định hướng dẫn dán nhãn sản phẩm cho người sản xuất;
- Xây dựng các kênh truyền thông, phương thức liên lạc cụ thể (TV, mạng xã hội, Facebook; website..)
- Lập chương trình quảng bá thương hiệu trên các phương tiện truyền thông.

Quản lý vận hành hệ thống PGS

Quy định về hệ thống

Các quy định này đưa ra để thống nhất về tên gọi và những đặc điểm chung của hệ thống PGS. Những quy định này sẽ cung cấp đầy đủ thông tin chung về hệ thống PGS cho chính hệ thống, cho những hộ nông dân và nhóm sản xuất có nhu cầu tham gia trong tương lai, cho các đối tác hiện tại và đối tác tiềm năng, và cho truyền thông đại chúng bao gồm

Tên gọi của
hệ thống PGS

Tâm nhìn

Sứ mệnh
của PGS

Hoàn cảnh
ra đời

Phạm vi
hoạt động

Quyền hạn và
trách nhiệm của
PGS

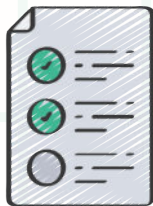
Địa chỉ
liên lạc

Quản lý vận hành hệ thống PGS

Quy định về cơ cấu và chức năng nhiệm vụ

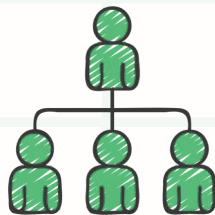
Các quy định này được đưa ra để quy chiếu trong quá trình thiết lập và vận hành hệ thống. Hệ thống hóa các quy định này giúp hệ thống PGS vận hành và hoạt động một cách chuyên nghiệp và có hiệu quả.

1

Các nguyên tắc cơ bản cần phải được xác định để giúp hệ thống PGS định hình cơ chế thành lập và phương pháp vận hành cho mình (tham khảo 5 nguyên tắc cơ bản của PGS).

2

Cơ cấu tổ chức là mô hình tổ chức vận hành cụ thể của hệ thống PGS để đạt được tầm nhìn, sứ mệnh, nguyên tắc đã đề ra. Xác định, thiết lập và thống nhất về cơ cấu tổ chức của các bộ phận chính trong PGS (tham khảo 'Cấu trúc của hệ thống PGS').

3

Chức năng của hệ thống PGS chính là danh sách những công việc mà hệ thống PGS cần làm (tham khảo "chức năng của hệ thống PGS").

Quản lý vận hành hệ thống PGS

Quy định về yêu cầu, quyền lợi và nghĩa vụ của thành viên

Quy định này được xây dựng để có những hướng dẫn cụ thể cho thành viên đang và sẽ tham gia vào hệ thống PGS và các bộ phận quản lý vận hành trong quá trình xét duyệt kết nạp thành viên mới hoặc khai trừ thành viên cũ. Khi xây dựng các quy định này cần trả lời các câu hỏi sau:

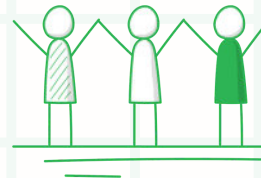
Những yêu cầu cụ thể gì cho thành viên là hộ nông dân khi tham gia vào Nhóm sản xuất; Họ có quyền và nghĩa vụ cụ thể từ sự tham gia này?

Những yêu cầu cụ thể gì cho thành viên là doanh nghiệp/thương nhân khi tham gia vào Liên nhóm hoặc Ban điều phối; Họ có quyền và nghĩa vụ cụ thể từ sự tham gia này?

Những yêu cầu cụ thể gì cho thành viên là các tổ chức hỗ trợ khi tham gia vào Liên nhóm hoặc Ban điều phối; Họ có quyền và nghĩa vụ cụ thể từ sự tham gia này?

Những yêu cầu chung gì cho tất cả thành viên khi tham gia vào hệ thống PGS; Quyền và nghĩa vụ chung từ sự tham gia này của họ là gì?

Quản lý vận hành hệ thống PGS

Quy định về điều phối hệ thống

Nhiệm kỳ và các hoạt động của PGS

Nhiệm kỳ của PGS cần được xác định cụ thể để có những chuẩn bị cho sự thay đổi về nhân sự và sự phát triển lâu dài của hệ thống.

Quy định về hoạt động

bao gồm Đại hội toàn thể, Hội nghị thường niên, họp định kỳ, Họp đột xuất, Hệ thống báo cáo.

Phương thức xây dựng và sửa đổi quy định PGS

Cách thức và phạm vi áp dụng

- Các quy định của PGS phải được áp dụng nhất quán trong toàn hệ thống, đảm bảo khách quan, không thiên vị.
- Tập thể hoặc cá nhân của PGS có trách nhiệm tuân thủ quy định. Nếu vi phạm Quy chế này thì tùy theo tính chất và mức độ của vi phạm sẽ bị xử lý kỷ luật theo quy định của PGS.
- Ban điều phối có quyền xử lý vi phạm và đình chỉ hoạt động của Liên Nhóm nếu có những vi phạm nghiêm trọng về tính minh bạch làm ảnh hưởng đến uy tín của toàn bộ hệ thống.

Đào tạo về PGS

Quy trình đào tạo đóng vai trò quan trọng trong hệ thống PGS vì:

Chương trình đào tạo góp phần vào việc định hình phương pháp hoạt động của PGS

Nâng cao năng lực vận hành hệ thống cho các bên liên quan

Nâng cao năng lực sản xuất, chế biến

Nâng cao kỹ năng quản lý tổ chức, năng lực kinh doanh

Học hỏi là một trong các nguyên tắc cơ bản của hệ thống PGS. Vì vậy chương trình đào tạo của hệ thống PGS là công cụ để quá trình học hỏi được diễn trong hệ thống. Tham gia PGS là tiến trình học tập không ngừng thông qua việc tham gia vào các hoạt động của PGS.

Đối tượng và nội dung đào tạo

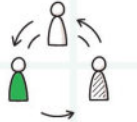
(1) Người tạo ra sản phẩm

Là nông dân/người sản xuất phải được đào tạo để nắm vững kỹ thuật sản xuất, hiểu rõ những quy định, những tiêu chuẩn mà họ phải tuân thủ cùng các mức kỷ luật khi có sai phạm.

(2) Người vận hành hệ thống PGS

Là tổ chức PGS địa phương bao gồm những cá nhân của tổ chức chính quyền địa phương cùng đại diện các bên liên quan điều hành bộ máy PGS tại cơ sở.

(3) Hệ thống phân phối

Là nhà phân phối/bán lẻ những người đưa sản phẩm ra thị trường cần phải hiểu nó được tạo ra thế nào và làm gì để đảm bảo tính nguyên vẹn của sản phẩm.

Kiểm tra, giám sát, thanh tra PGS

1 Kiểm tra

Kiểm tra là hoạt động quan sát và đánh giá đồng ruộng của hộ nông dân một cách thường xuyên để nhắc nhở họ thực hành đúng như yêu cầu về tiêu chuẩn sản xuất và yêu cầu đầu vào, từ đó đảm bảo những sai phạm trong quá trình sản xuất được khắc phục kịp thời.

Kiểm tra thường được tiến hành bởi các thành viên trong nhóm để giám sát lẫn nhau, bởi trưởng nhóm sản xuất, Ban chất lượng của Liên nhóm, kiểm tra viên của liên nhóm, hoặc của những người được phân công như kiểm tra đồng ruộng, kiểm tra sâu bệnh.

2 Giám sát

Giám sát (hay là giám sát nội bộ) là hoạt động theo dõi và kiểm tra sử dụng ngay chính người trong nội bộ để xác định xem thành viên có thực hiện đúng những điều đã quy định không trong suốt quá trình thực hiện để có thể nhắc nhở, và chủ động phòng ngừa vi phạm.

Giám sát thường được tiến hành bởi trưởng nhóm sản xuất, Ban chất lượng của Liên nhóm, kiểm tra viên của liên nhóm, hoặc của những người được phân công như kiểm tra đồng ruộng, kiểm tra sâu bệnh.

3 Thanh tra

Thanh tra (hay còn gọi là thanh tra chéo/thanh tra nội bộ) là sự xem xét, đánh giá và xử lý việc thực hiện quy định, quy chế và cam kết của các thành viên hệ thống PGS do Trưởng nhóm thanh tra và các thành viên, các bên liên quan thực hiện theo trình tự được quy định của hệ thống nhằm phục vụ cho hoạt động quản lý của PGS, bảo vệ lợi ích của các thành viên, quyền và lợi ích hợp pháp của khách hàng.

Oxfam

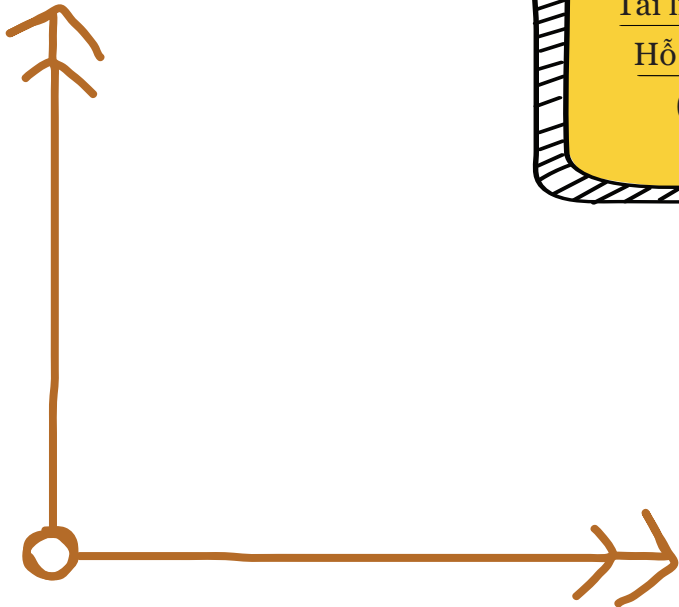
+ 84 24 3945 4448
www.vietnam.oxfam.org
oxfam.vietnam@oxfam.org

GreenHub

+84 24 6292 6764
greenhub.org.vn
info@greenhub.org.vn

Tài liệu được xây dựng trong khuôn khổ Dự án
Hỗ trợ Doanh nghiệp vì mục đích phát triển
(Enterprises For Development - EFD)

Biên soạn nội dung & Minh họa: GreenU

